

BOCSKAIRÓL MÁS SZEMMEL

„Milyen csodálatos gyöngyszemek, mily nagy történelmi értékek vannak a közelünkben, szinte karnyújtásnyira településünkötől.” – mondogattuk gyakran, mikor nemrégiben munkaközösségi megbeszélésünk helyszínéül Kismarját választottuk.

Ezt a gyerekeknek is látni kell! Nehéz ugyanis egy több mint 400 évvel ezelőtt élt történelmi személyiséget közel hozni az alsós gyerekekhez. Elhatároztuk hát, hogy a harmadikosokkal Kismarjába utazunk, hogy többet tudhassanak meg iskolánk névadójáról.

Az első nehézséggel már utunk szervezésének legelején szembesültünk. Nincs ugyanis megfelelő tömegközlekedés Biharkeresztes és Kismarja között. Ami autóval mindössze 20 perces út, gyerekcsoporttal megoldhatatlan feladatnak tűnt. Szerencse, hogy igazgatóhelyettesünk, Gáll Sándorné Ilike, látva tanácstalanságunkat, a Polgármesteri Hivatalhoz fordult segítségért. Barabás Ferenc polgármester úr, Kubinyiné Szilágyi Mária oktatási referens asszony és Nagy Barna a KHT vezetője készséggel bocsátották rendelkezésünkre a kistérségi buszt, s már indulhatott is a 40 gyerek két csoportban Kismarjába, vagy ahogy régen nevezték: Kiss Maria Városába.

A templom előtt izgatottan ugrottak le a gyerekek a buszról. Az első meglepetés az volt, hogy az épület tetején nem láttak tornyot. „Olyan, mint egy vár, vagy egy bástya...” – mondogatták, s máris faggatni kezdtek kísérőnket, Marika nénit, hogy miért van ez? Elmesélte, hogy 1805 óta áll a templom. Az elmúlt 200 évben többször is megrongálódott. A toronysisakot kétszer is vihar tépte le. Második alkalommal (1956-ban) már nem állították helyre, ezért láthatunk most Kismarján is olyan bástyaszerű tornyot, mint Debrecenben a Kistemplomon.

Belépve az épületbe még régebbi értékeket pillantottunk meg. Egy mintegy 750 éves – kutatások szerint 1277-ben már biztosan álló- templom épségben maradt alapjai rajzolódta ki előttünk. Ezt a régi Árpádkori templomot az 1500-as években bővítették több mint 30m hosszúra. S mily csoda! Ennek a templomnak a kövei is láthatóak. A gyerekek gyorsan ráálltak a kövekre, hogy lássuk, hol volt az első, és a második templom fala. Egy 1780-as években pusztító földrengés sajnos olyan károkat okozott, melyeket már nem lehetett kijavítani, ezért új templomot építettek. Ez az épület áll azóta is Kismarjában. A földrengés nyomai pedig jól láthatóak a templomalapzaton.

A gyerekeket persze legjobban az az üvegfalal körülvett lépcsősor vonzotta, mely a régi írások szerint a Bocskai Kriptát rejt. Néma csendben lépegettek le a több száz éves köveken, és nézték az üvegfal mögött

álló két koporsót. Azt már nehezen értették meg, hogy miért nem itt nyugszik a híres fejedelem és felesége, hogy miért nem az eredeti koporsókat láthatjuk, vagy hogy mi is az a sírablás.

Történelmi tény ugyanis, hogy Bocskai István fejedelem 1595-ben kelt végrendeletében meghagyta, hogy „...méltóztassék kegyelmességéből testömet kivitetni, és Atyám Anyám koporsójában kis Marjában tetőtűni...”- mégis az erdélyi Gyulafehérvár lett végső nyughelye. Szülei és családtagjai kismarjai kriptáját a 2004-es régészeti ásatások során feldúlva és kifosztva találták meg. A sírablók mindent elvittek. Néhány apró tárgyat, egy-két ékszert, koporsószőgeket és 9-10 ember csontjait találták meg a kutatók. Ezek vizsgálata és azonosítása jelenleg is tart.

A messze évszázadok különös történetei megérintették a gyerekek lelkét. Meghatottan vettük hát elő kis koszorúkat, és elhelyeztük a kripta lépcsője mellé. Néma főhajtással álltunk mindannyian. S mily furcsa! A mindig fecsegő cserfes gyerekcsapatától most nem kellett a tanítónak kérni a csendet. Megadták maguktól is. Gondolatuk 400 évet szárnyalt vissza, s lelkükben megéreztek, mily nagy ember is volt Bocskai István. „De jó, hogy róla nevezték el a mi iskolánkat!” – mondta egyikőjük. Látogatásunk utolsó állomása a csonka torony volt, ahol 1616 óta szól a Bocskai Harang templomba hívó szava. A karzatról még egyszer megnéztük a két elpusztult templom falainak maradványait.

Mindenki képeslapot vagy könyvjelzőt választhatott magának, hogy később is emlékezzen erre a napra, és megmutathassa szüleinek is, milyen gyöngyszemet találtunk alig 16 km-re otthonunktól.

A busz gyorsan hazarobogott velünk, s minden ugyanúgy folytatódott a suliban, mint eddig. Vagy mégsem teljesen ugyanúgy? Egészen biztos vagyok abban, hogy a harmadikosoknak már mást jelent iskolánk névadójának, Bocskai Istvánnak a neve. Kismarjában az évszázadok ellenére közel kerültek egymáshoz.

Hogy én ezt honnan tudhatom? Nagyon egyszerű. Azóta, ha a tanítványaim meghallják a fejedelem nevét, azonnal felkapják a fejüket; huncut mosoly, cinkosan villanó szem, figyelő arc tekint rám.

Hát kell ennél több?

*Hamarné Hangrád Éva
tanító*

(A cikkben említetteken kívül köszönjük Szabó János lelkész úr szíves meghívását, és Kiss Mária türelmes, gyermekszertető idegenvezetését.)